

Verhuisd

Landloze herenboer

"Ik neem een schep koffie uit de namaak Delfts-porseleinen Koffijpot, gekocht in een van de vele kringloopwinkels hier in de streek. Iedere keer als ik verhuis neem ik me voor veel spullen van de hand te doen. De laatste keer, maart, is dat onder 'externe' druk ook wel gelukt, maar er blijkt ook telkens weer behoefte aan iets nieuws, iets dat op de nieuwe woonplek mist. Fake porseleinen potjes bijvoorbeeld. Het is een winderige, grauwe, frisse zondag. Er staat een waslijst van zaken te doen achter de laptop maar de jonge erwten willen vandaag ook graag de volle grond in. Ik heb alleen niet veel fut. Waarom niet? Geen idee, een uur geleden liep ik nog over van enthousiasme om te beginnen. De koffie helpt wellicht kortstondig en eenmaal op gang gekomen zal het motortje wel rustig verder ronken. Daarna vooral niet stoppen.

Van het lommerrijke Midden-Nederland zijn we in maart in het Twentse coulisselandschap beland. Van een heerlijk oud huis met royale tuin (Tuindorp van 100 jaar geleden) naar een hoeve omringd door grasland, elzensingels en kleine bosjes. Voordat de lezer denkt dat ik de loterij heb gewonnen, het wonen hier is helaas maar tijdelijk. Ik ben een landloze herenboer die niettemin geniet van een wandeling over 'zijn' velden waar hazen rondhuppelen en zich met regelmaat enkele reeën laten zien. De kleur van de weiden, waar geen koe graast, is de laatste weken van geel (paardenbloemen) door de bloei van veldzuring plotseling naar rozerood verschoten. Tussen de zee van bloeiende veldzuring lichten de laatste, witte bolletjes met paardenbloempluis op. Wolken parapluutjes zweefden vorige week nog met iedere windvlaag over de velden. De jonge spreuwen onder de wolfskap aan de voorzijde van de boerderij zijn vorige week uitgevlogen. De zwarte roodstaart broedt als het goed is aan de stalzijde. Ik heb hem al even niet meer gezien. Ik mis zijn krassende roep en zijn elegante vlucht van de ene nok naar de andere.

Kieviten en nostalgie

Toen we hier eind maart neerstreken werd ik 60 jaar in de tijd teruggeworpen: kieviten. Ik kon mijn geluk niet op. De duikvluchten en de roep van de kievit, het zijn mijn gelukkigste jeugdherinneringen. Het ontroert me onmiddellijk en telkens weer. In mijn jonge jaren was kievitseieren zoeken begin maart mijn lust en mijn leven. Nu een hoofdzonde, maar waar ik in de vijftig-zestig jaren woonde was op zondag niet naar de kerk gaan een zonde maar kievitseieren zoeken de normaalste zaak van de wereld. Ik heb het lang geleden afgezworen lieve lezer, maar het heeft sterk bijgedragen aan mijn liefde voor de natuur want ook al vond ik geen ei het ging om het zwerven over weilanden en akkers, het onzichtbaar blijven voor de boer en de mannen van de vliegende brigade (ze hebben me een keer voor de rechter gesleept), het slenteren door een sloot op zoek naar paling, het gluren bij een sluisje naar een stilstaande snoek, het manoeuvreren over geploegde, ingezaaide akkers, het springen over door koeienpoten doorploegde grond rond met wilgen omgeven drinkpoelen. Daar vond je, op eilandjes van ingedroogde modder, de mooiste nestjes! Grut-

to's, kieviten, tureluurs, scholeksters, fazanten, jonge hazen, konijnen, muizen en reeën, ik ontmoette ze elke dag in maart struinend over de velden. Het was een belevenis van ruiken, zien, horen. Van emotie, iets waar mijn boers en zusters helemaal niets van begrepen. Dat je daar om 5 uur 's ochtends vrijwillig je bed voor uitkwam!

Terug naar de kieviten hier. Ze kregen kuikens. Ik kon ze met mijn verrekijker zien. Ze groeiden en overleefden voor zover ik kan nagaan het in laat april (?) frezen van bloemrijke akkerranden, maar daarna werd een veld waarop ze veel verbleven met Roundup bespoten en dagen later geploegd. Hopelijk zitten ze nu in hoger gras, ik heb ze recent niet meer gezien. Een buizerd vliegt laag over en landt in een grote eik die het einde vormt van de elzensingel even verder. Aan de andere kant van de boerderij staat, langs het kerkepad, een majestueuze zomereik. De boom met zijn prachtige brede kroon moet honderden jaar oud zijn. Kolossaal, ontzagwekkend. In de weken dat de boom van kaal naar vol in blad ging, veranderden de kleuren voortdurend. Van het zachte geelgroen naar steeds iets donkerder groen. Kijken van onder de boom naar omhoog valt je mond open bij het spektakel van de enorme, gegroefde takken. Beetje bij beetje sluiten de bladeren de lichtval door de kroon. Stilte en bewondering. Het verbaast niet dat de eik in zoveel culturen een belangrijke spirituele en rituele functie vervulde (of is het 'vervult?'). Wat een rijkdom om zo iets vlak bij je huis te hebben staan.

Patrijzen in de moestuin

Op een grasveldje naast de boerderij hebben we een klein moestuintje gemaakt. Niet gespit maar wat bedden gemaakt en onder een overhangend schuurdakje in een met hazelaartenen gevlochten bak de tomaten een plekje gegeven. Ze zijn niet blij, dat is te zien. Het is veel te koud ook al heb ik ze 's nachts goed afgeschermd. Een ingegraven badkuipje doet dienst als drinkplaats. Het is allemaal voornamelijk voor het plezier van een beetje keutelen in de tuin. Voedselzekerheid is niet aan de orde. Maar het tuintje heeft nu alle investeringen al waargemaakt, niet in de vorm van de oogst van de allereerste snackkommers maar door het vaste bezoek van een paartje patrijzen. Bij het wegzetten van mijn fiets drie weken geleden overviel ik ze. Schuchter maar niet in paniek schuifelden ze rustig de tuin uit en verdwenen in het hoge gras tussen fruitbomen en een oude stal. Ik vermoed dat ze zich veilig voelen in de elzensingel en het braamstruweel achter de stal waar ook twee hele oude vogelhuisjes hangen waarvan er een bezet is door pimpelmeesjes en in de andere een hoornaar een mooi, enigszins peervormig nestje heeft gemaakt.

Ik ontsnapte laatst aan een venijnige steek toen ik als een kleine jongen mijn vinger door het gaatje stak en het fladderend gevoel geen mezenbekje maar de vleugels van een hoornaar bleek te

zijn. Mezen en hoornaar, ze zitten er allebei nog en zo ook de patrijzen. Het lijkt erop dat ze een vast programma hebben: eerst wat her en daar pikken (we hebben eerlijk gezegd wat zaden gestrooid), daarna naar de badkuip om te drinken, vervolgens een zandbad in een kaal perkje naast het moestuintje, een stofwolk bij het uitschudden en dan begint het opdoffen. Daarna een sprong op de zaaibedden en wat gepik ten koste van de opkomende bietjes en worteltjes, gevolgd door happen uit de jonge andijvie plantjes. We dachten dat rondtollende cd's aan een touwtje voor de ingang van de tunnel met sla en andijvieplantjes wel zou afschrikken. Het blijkt niet het geval. Tot slot lummelen ze wat. Het haantje houdt de omgeving in de gaten, het hennetje pikt en loopt wat rond. Ik hoop dat ergens achter de schuur inmiddels een nestje vol eieren ligt. Het lijkt me een magisch moment pa en ma met kuikens te zien.

Tot slot onze eenzame Turkse tortel. Volgens mij is het een zij. Ze kwam 3 weken geleden aanvliegen en is niet schuw. Geringd maar ik kan de ring nog niet aflezen. Ze pikt wat graan en zit vaak in een perenboom of op het dak luid klaaglijk te koeren. Op de website van de Vogelbescherming staat dat ze meerdere legsels per seizoen kunnen grootbrengen maar ze heeft geen partner en dat laat ze horen. Het is een ontroerende roep om gezelschap. Wederom volgens de Vogelbescherming klinkt het gekoer als *I love you*. Dat maakt het alleen nog maar erger.

Waar zijn de insecten?

Met alle moois om ons heen vallen me ook een aantal andere zaken op. De insecten, waar zijn ze? In huis heb ik momenteel drie irritante huisvliegen en twee weken geleden wemelde het buiten van de zwarte vliegen. Die met die hele lange hangende pootjes. Nooit alleen, ze komen massaal tevoorschijn, net als de langpootmuggen, maar inmiddels zijn ze allemaal alweer verdwenen zoals ook de enkele meikevers. Op de aardbeibloemen zitten wat kleine vliegen met lange snuiten. Op de tuinplanten waarop zweefvliegen, vlinders en bijen normaal massaal afvliegen, zie ik niets bewegen. Het is er stil. Wespen bezoeken de schotel water op ons platje en er vliegt een enkele hommelm rond.

Verder is het stil, oorverdovend stil. In de meanderende beek even verderop is in en boven het water geen leven te bekennen. Een prachtig beekje maar geen speedbootjes op het water, geen torren, slakken, stekelbaarsjes ed. in het water. Niets. Enkel stromend water met daarin een enkele plant, verder niets, *nada*, rien. Zijn het de Amerikaanse krabben zoals ik laatst in de krant las die alles, dier en plant, opvreten/doorknippen? Is het soms de vervuiling van het prachtige beekje? Het is triest en tegelijkertijd angstaanjagend.

Misschien is het de koude en sterk schommelende weer. Ik hoop dat ik over enige tijd deze negatieve waarnemingen kan bijstellen. Het wonen hier is mooi, voorlopige conclusie, de mensen vriendelijk er wordt veel gegroet, het sociale leven in het dorp bruist, het dialect is aanstekelijk, het landschap prachtig golvend met schitterende essen, versierd met een van de mooiste boerderijtypen van Nederland. Het is een rijk landschap met zandpaden, schitterende eiken, weinig heggen maar des te meer eeuwenoude houtwallen, hakhoutpercelen en elzensingels. Actief beheer (beroepsdeformatie) en versterking van dit historisch groen erfgoed? Nog heel weinig van gezien maar ik woon hier nog maar net, dus laat ik niet oordelen. Het is hier in ieder geval ook zonder heggen heel erg behaaglijk."